

Structuurvisie Stad Franeker 2015-2025

Franeker, Ster van de Elf Steden

Structuurvisie Stad Franeker 2015-2025

Colofon

Titel: Structuurvisie Stad Franeker 2015-2025

Uitvoerder: Gemeente Franekeradeel

Projectleider: Peter van der Ploeg

Projectsecretaris: Jorrit Mulder

Stedenbouwkundige: Jeltje van Dijk

Begeleiding, layout en kaarten: Rho Adviseurs

Status: vastgesteld, 28 mei 2015

Reg.nr. 15.105111.

G e m e e n t e

Franekeradeel

Rho

—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

Structuurvisie Stad Franeker 2015-2025

Franeker,

In de afgelopen 10 jaar heeft Franeker zich ontwikkeld tot een compacte stad door ruimtelijke ontwikkelingen vooral te realiseren langs de bestaande infrastructuur. Hierdoor zijn de afstanden tot de binnenstad klein en is de binnenstad vitaal gebleven. Ook is Franeker van buiten prima bereikbaar via weg, water en spoor.

Ik ben trots op wat er de afgelopen 10 jaar in Franeker is gerealiseerd. Mooie voorbeelden hiervan zijn de aanleg van de zuidelijke rondweg, de clustering van scholen aan de rondweg, de kwaliteitsimpuls in de binnenstad door uitvoering van projecten als 'Strieljend Frjentsstjer', Westerpoort (Binnenlocatie GGZ), de herstructurering van de Professorenbuurt en de woningbouw voor de zorg in de Botniasteeg. Verder te noemen zijn de aanleg van bedrijventerrein Kie en de woonwijk Franeker Zuid, de clustering van sportfaciliteiten aan de Hertog van Saxenlaan en de realisatie van de supermarkten aan de Leeuwarderweg.

Daarnaast ben ik trots op de historische binnenstad met zijn gevarieerde winkelaanbod, het Planetarium, theater de Koornbeurs, musea en horecagelegenheden. Dit is hét visitekaartje van Franeker.

Ik realiseer me echter ook dat er bedreigingen zijn waar we rekening mee moeten houden. De huidige woningmarkt, de demografische ontwikkelingen en huidige economische situatie zorgen ervoor dat ontwikkelingen uitblijven en nieuwbouw stagneert. Het in stand en vitaal houden van de stad met zijn voorzieningen is daarom de belangrijkste doelstelling voor de komende jaren. Houden wat we hebben en versterken daar waar het mogelijk is: dát is de uitdaging voor de komende 10 jaar.

Dit document voorziet daarin. Met deze structuurvisie leert u de stad beter kennen en ligt er een ruimtelijke visie die inspireert bij de vorming van nieuwe ontwikkelingen in onze mooie stad in de periode 2015-2025.

Joop Bekkema
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling

inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Het instrument	9
1.3 De procedure	10
1.4 Beleidskader	10
1.5 Uitgangspunten	10
1.6 Leeswijzer	11
2. FRANEKER, STAD MET AMBITIE	13
3. FRANEKER, EEN STAD MET UITSTRALING	15
3.1 Ruimtelijke opgaaf	15
3.2 De historische binnenstad	17
3.3 Franeker, een groene stad	21
3.4 Ruimtebehoefte en maatregelen	25
4. FRANEKER, DE BEREIKBARE STAD	27
4.1 Ruimtelijke opgaaf	27
4.2 Bereikbaar over de weg	27
4.3 Bereikbaar over water	30
4.4 Bereikbaar met het openbaar vervoer	31
4.5 Ruimtebehoefte en maatregelen	31
5. FRANEKER WOONSTAD	33
5.1 Ruimtelijk opgaaf	33
5.2 De historische binnenstad	33
5.3 De overige woonwijken	35
5.4 Werken bij wonen	37
5.5 Ruimtebehoefte en maatregelen	39
6. FRANEKER, EEN BEDRIJVIGE STAD	41
6.1 Ruimtelijke opgaaf	41
6.2 Bedrijventerreinen	43
6.3 Kantoren	45
6.4 Wonen bij werken	45
6.5 Duurzaamheid	47
6.6 Ruimtebehoefte en maatregelen	47

7. FRANEKER, DÉ WINKELSTAD IN DE REGIO	49
7.1 Ruimtelijke opgaaf	49
7.2 Winkelgebied	51
7.3 Detailhandel	53
7.4 Horecastad Franeker	53
7.5 Ruimtebehoefte en maatregelen	54
8. FRANEKER, EEN TOERISTISCHE STAD	57
8.1 Ruimtelijke opgaaf	57
8.2 Franeker, bekend als...	57
8.3 Logeren in de historische binnenstad	59
8.4 Franeker Waterstad	61
8.5 Ruimtebehoefte en maatregelen	63
9. FRANEKER 'ZORGT' VOOR DE REGIO	65
9.1 Ruimtelijke opgaaf	65
9.2 Franeker Zorgstad	65
9.3 Franeker Onderwijsstad	69
9.4 Franeker Sportstad	69
9.5 Franeker Recreatiestad	71
9.6 Franeker Cultuurstad	71
9.7 Ruimtebehoefte en maatregelen	71
10. FRANEKER OP WEG NAAR 2025	73
10.1 Franeker staat op de kaart in 2025	73
10.2 Franeker in uitvoering (uitvoeringsparagraaf)	73
Bijlage I. Hoofdstuk 4 van de 'Binnenstadsvisie Franeker'	79
Bijlage II. Hoofdstuk 4 van het 'Masterplan Watersportkern Franeker (Waterfront)'	99

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Wettelijk verplichting

Met deze structuurvisie wordt ingehaakt op de wettelijke verplichting voor gemeenten om te beschikken over een structuurvisie voor het gemeentelijke grondgebied. Op grond van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn gemeenten verplicht om voor het gehele grondgebied van de gemeente één of meer structuurvisies vast te stellen.

Toetsingskader

De structuurvisie geeft richting aan de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad Franeker en maakt in algemene zin duidelijk of bepaalde initiatieven daarbinnen passen. De structuurvisie is daarmee een belangrijk kader voor de afweging van concrete ruimtelijke beslissingen. Het is een richtinggevend document waarin voor overheden, maatschappelijke organisaties, private partijen en burgers duidelijk wordt welk ruimtelijk beleid de gemeente nastreeft.

1.2 Het instrument

Inhoud

Deze structuurvisie bevat de hoofdlijnen voor de voorgenomen ontwikkeling van de stad Franeker en de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat daarnaast in op de wijze waarop de gemeenteraad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkelingen te realiseren dan wel te faciliteren. Met het vaststellen van deze structuurvisie spreekt het gemeentebestuur zich uit over het beoogde ruimtelijke beleid voor de komende tien jaar voor de stad.

Werking

De structuurvisie heeft geen directe bindende werking, alleen het vaststellende bestuursorgaan zelf (de gemeenteraad) wordt door de structuurvisie gebonden. Op basis van de structuurvisie worden nog geen ontwikkelingen daadwerkelijk mogelijk gemaakt. Wel biedt de structuurvisie het ruimtelijke kader voor de uitwerking van concrete plannen en projecten. De uitwerking van de structuurvisie vindt, daar waar nodig, plaats door middel van het vaststellen van bestemmingsplannen. Deze zijn wél rechtstreeks bindend.

Vorm

Op basis van de digitaliserings- en standaardiseringsverplichtingen in de Wro moet de structuurvisie digitaal beschikbaar en raadpleegbaar zijn.

1.3 De procedure

Procedurevereisten

Om goed in te kunnen spelen op nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen is de structuurvisie grotendeels procedure- en vormvrij. De Wet ruimtelijke ordening is beperkt in het stellen van inhoudelijke eisen aan structuurvisies.

Op grond van artikel 2.1.1 van de Wro is het de bedoeling om burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van een structuurvisie te betrekken. De structuurvisie is daarom in de ontwerpfase ter inzage gelegd en daarnaast ter kennisneming aangeboden aan diverse overheidsinstanties en belanghebbenden. Dit betekent dat iedereen heeft mogen reageren op de ontwerpstructuurvisie. Er zijn vier reacties ontvangen, die op onderdelen hebben geleid tot kleine aanpassingen.

Beroepsmogelijkheid

Een structuurvisie heeft geen rechtsgevolg. Er is dan ook geen sprake van bestuursrechtelijke rechtsbescherming, waardoor een beroep bij de Raad van State niet mogelijk is. De uitwerking van de structuurvisie vindt, daar waar nodig, plaats door middel van het vaststellen van bestemmingsplannen. Hiertegen staat wel een beroepsmogelijkheid open.

Cyclische herziening

Voor een structuurvisie geldt een herzieningsplicht binnen de tien jaar. Een structuurvisie mag echter vaker worden herzien en moet zelfs worden herzien als daar uit beleidsmatige overwegingen de noodzaak toe bestaat.

1.4 Beleidskader

Deze structuurvisie is uitgewerkt binnen de volgende beleidskaders van Rijk en provincie:

- Nota Ruimte met bijbehorende AmvB Ruimte;
- Streekplan Fryslân 2007 en provinciale verordening Romte Fryslân.

1.5 Uitgangspunten

Primair is deze visie een actualisatie van:

- de 'Structuurvisie Stad Franeker 2005-2015'.

Nieuwe ontwikkelingen die in deze structuurvisie een plaats krijgen zijn:

- De Binnenstadsvisie Franeker, vastgesteld door de gemeenteraad op 13 maart 2014;
- Masterplan Watersportkern Franeker (Waterfront), vastgesteld door de gemeenteraad op 8 september 2011;
- Programma Franeker Waddenpoort.

De in de Binnenstadvisie Franeker, Masterplan Watersportkern Franeker (Waterfront) en Programma Franeker Waddenpoort omschreven projecten en ontwikkelingen komen nader aan de orde in de volgende hoofdstukken.

Daarnaast staan deze projecten en ontwikkelingen opgesomd in hoofdstuk 10. De in deze structuurvisie genoemde projecten en ontwikkelingen die niet voortvloeien uit de bovengenoemde beleidsdocumenten betreffen enkele specifieke gebiedsgerichte ontwikkelingen.

Het plangebied ziet er als volgt uit:

Structuurvisiegebied

LEGENDA

- HISTORISCH CENTRUM
- SCHILLEN BUITEN DE BINNENSTAD
- WATER
- GRENS PLANGEBIED

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is in het kort de ambitie verwoord die met deze structuurvisie wordt nagestreefd. In de daarop volgende hoofdstukken worden specifieke beleidsuitgangspunten met bijbehorende maatregelen in beeld gebracht. In zeven afzonderlijke hoofdstukken komen de historische binnenstad, infrastructuur, wonen, werken, winkelen & horeca, toerisme en de verzorgende functie van de stad Franeker aan bod. In het laatste hoofdstuk is de uitvoeringsparagraaf opgenomen en zijn de ambities van alle voorgaande hoofdstukken vertaald in projecten die we nu of in de toekomst zouden willen realiseren. Naast de begeleidende tekst zijn ter verduidelijking en ondersteuning in vrijwel ieder hoofdstuk visiekaarten opgenomen, waarop duidelijk de ambities voor de stad Franeker naar voren komen.

2. FRANEKER, STAD MET AMBITIE

De ambitie die met deze structuurvisie wordt nagestreefd is om de vitale stad met de vele voorzieningen in stand te houden.

Franeke is:

- een belangrijke woonstad in de regio;
- het centrum voor zorg, (water) sport en onderwijs in de regio;
- het cultuurhistorisch centrum in de regio;
- een belangrijke toeristische trekpleister.

Daarnaast levert Franeke een bijdrage aan de realisatie van werkgelegenheid in de regio.

Deze ambitie wordt gerealiseerd door de herkenbaarheid en identiteit van de (historische) stad Franeke te vergroten. Franeke heeft veel te bieden. Het is een aantrekkelijke stad waar moderne stedelijke dynamiek en historie samengaan.

3. FRANEKER, EEN STAD MET UITSTRALING

Franeker ligt in het noordwesten van de provincie Fryslân, tussen de steden Harlingen en Leeuwarden. De stad Franeker is de kern van de gemeente Franekeradeel en daarmee tevens de hoofdplaats. Franeker is één van de Friese Elfsteden en beschikt over een unieke historische binnenstad. De stad als geheel heeft een uitnodigende groene uitstraling.

3.1 Ruimtelijke opgaaf

De historische binnenstad vormt het kloppend hart en het stralende middelpunt van de stad. Het is een aangename plek om te verblijven, te winkelen en uit te gaan. De historische binnenstad is van grote waarde voor de stad Franeker. Voor de toerist en het winkelend publiek is het een aangename plek om te bezoeken en voor de inwoners is de binnenstad een fijne plaats om te wonen. Dit zorgt ervoor dat Franeker aantrekkelijk is voor zowel toeristen als bewoners.

Naast de unieke uitstraling van de historische binnenstad is Franeker ook een groene stad. In Franeker bevinden zich enkele kenmerkende groene elementen, die maken dat het prettig wonen en verblijven is in de stad. Deze unieke uitstraling van de historische binnenstad, plus het groene karakter van de stad als geheel, wil Franeker graag behouden.

Een ander belangrijk onderdeel van de uitstraling van de hele stad is de aanwezigheid van diverse karakteristieke en beeldbepalende panden die door de hele stad zijn te vinden (niet zijnde de rijksmonumenten). Bij het opstellen van de bestemmingsplannen voor de stad wordt voor deze panden een beschermende regeling opgenomen.

Het bovenstaande betekent uiteraard niet dat de (binnen)stad op slot wordt gezet voor ontwikkelingen. Franeker wil een stad zijn die past in deze tijd en die bewoners en bezoekers meer heeft te bieden dan alleen historie en groen. De ruimtelijke opgaven die hierbij horen zijn:

- *De kwaliteit van de historische binnenstad behouden en daar waar mogelijk versterken. Ontwikkelingen in de binnenstad zijn mogelijk, maar mogen geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de historische binnenstad.*
- *De groenstructuur van de stad behouden en daar waar mogelijk versterken. Ontwikkelingen zijn mogelijk, maar moeten passen binnen de bestaande structuur.*

3.2 De Historische binnenstad

Franeker is een uniek bewaard gebleven historische vestingstad met schitterende monumenten en unieke gebouwen. De oude stadswallen (bolwerken) en stadsgrachten zijn nog aanwezig. In de huidige stedenbouwkundige structuur is de ontstaansgeschiedenis van de stad nog duidelijk zichtbaar. De historische structuur is vrijwel geheel bewaard gebleven. De binnenstad bepaalt daarmee het gezicht van Franeker. Daarnaast is Franeker een **oude universiteitsstad**. Van dit stukje historie resteren de professorenhuizen, het academiegebouw en de oudste studenten kroeg van Nederland.

FRANEKER, *historische binnenstad*

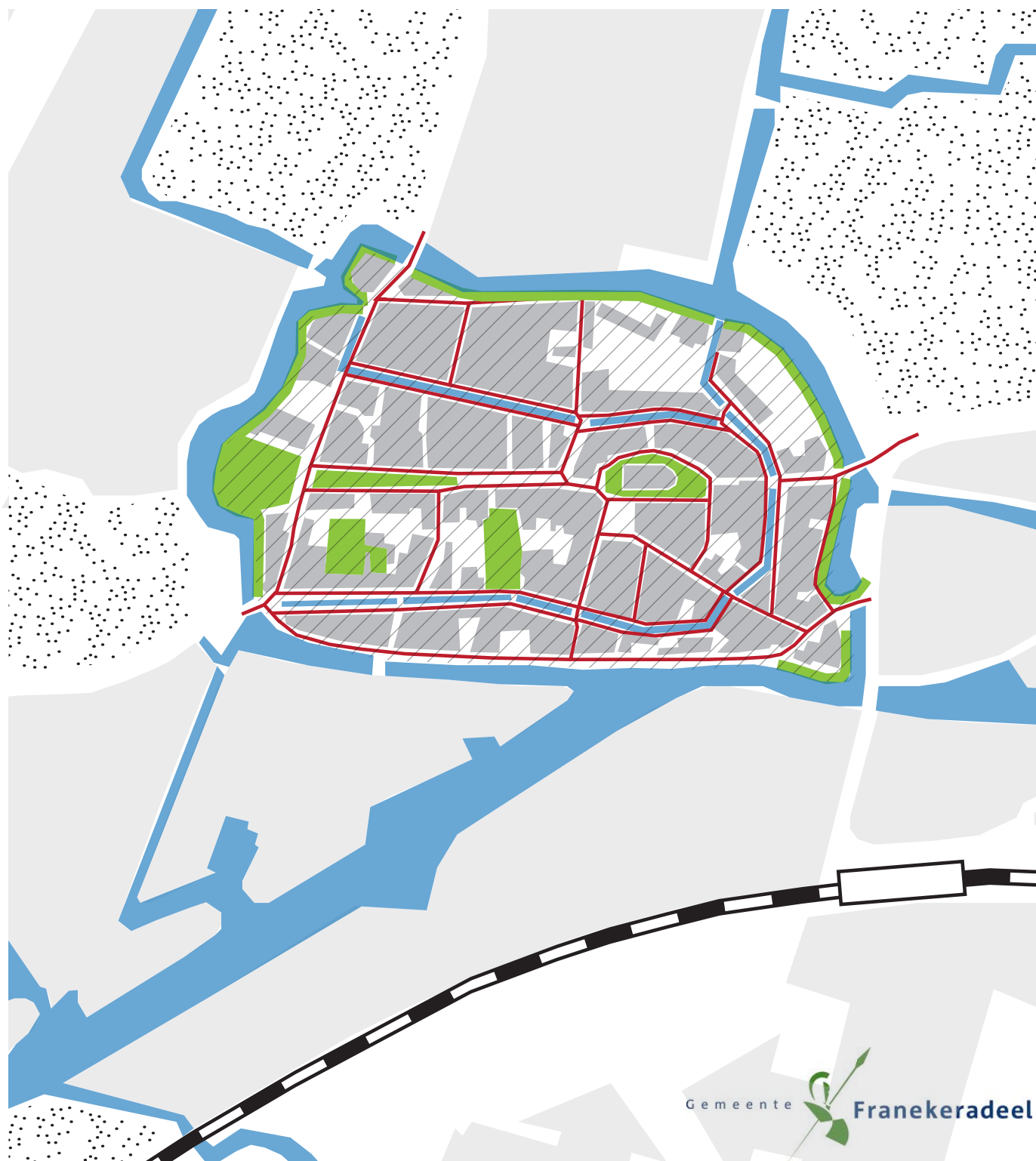
LEGENDA

BESTAAND

- GROEN
- WATER
- WEGEN
- BEBOUWING

VISIE

- VERBETERING KWALITEIT
HISTORISCHE BINNENSTAD

Het Planetarium

In Franeker bevindt zich het oudst werkende planetarium ter wereld, het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium. Dit is een unieke trekpleister voor de stad.

Bijzondere verborgen plekken

Bijzonder kenmerkend voor Franeker zijn de spannende doorzichten die ontstaan, daar waar de smalle stegen uitkomen op grote openbare ruimten. Voorbeelden van deze doorzichten zijn het zicht op het stadhuis vanuit het nauwe gedeelte van de Botniasteeg en de doorkijkjes naar de Martinikerk, via de kerk en de Schoolsteeg en vanaf de Zilverstraat.

Een ander bijzonder kenmerk van de stad Franeker is de aanwezigheid van verborgen tuinen en gebouwen in het centrum. Verspreid door het centrum komen 'geheime' tuinen en verborgen gebouwen in het binnenterrein van bebouwde blokken voor, die een verrassingseffect op de wandelaar hebben. Voorbeelden hiervan zijn de Martenatuin, de academietuin, de theehuisjes en de kleinere (privé) hofjes nabij de Zuiderkade.

Beschermd Stadsgezicht

De binnenstad van Franeker is aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dit betekent dat bij toekomstige ontwikkelingen in het centrum de historische structuur (het stratenpatroon, de waterlopen, en de profielen van de openbare ruimte) en de ruimtelijke kwaliteit van de stad gehandhaafd moeten worden.

Verbetering van de kwaliteit van de historische binnenstad

In de historische binnenstad van Franeker komen op een aantal plaatsen gebouwen voor die afbreuk doen aan de helderheid, de kleinschaligheid en de samenhang van de stedenbouwkundige structuur.

Concreet betreft dit de volgende plekken:

- Winkelcentrum Ockingahiem. Het winkelcentrum is teveel in zichzelf gekeerd. De gebouwen zijn met hun voorgevels op het plein gericht en keren hun rug naar de omringende stegen.
- Oude pand van de Postbank/Shape aan het Noord. Dit pand staat al jaren leeg en is tevens qua bouwstijl/rooilijn niet passend binnen de omliggende bebouwing.
- Appartementencomplex op hoek Oosterpoortsdam en binnenstad. Dit pand is qua bouwstijl niet passend binnen de omliggende bebouwing.
- Bebouwing rondom de Franciscuskerk. Hier staan panden die niet passen binnen de uitstraling van de historische binnenstad.
- Appartementencomplex aan de Waagstraat. Dit pand is qua bouwstijl niet passend binnen de omliggende bebouwing.
- Bebouwing op de hoek van de Vijverstraat/Harlingerweg, tegenover het Westerpoortgebouw.
- De Zuiderkade. Langs de Zuiderkade staan behalve mooie panden ook panden die niet passen binnen de kleinschalige structuur van de stad. Voorbeelden zijn de locatie van de voormalige Doeland en het complex Theresia. Laatstgenoemde wijkt tevens af van de bouwstructuur, omdat het pand niet in dezelfde rooilijn staat als de rest van de bebouwing aan de Zuiderkade.
- Rondom het Martiniplantsoen. Hier staan karakteristieke panden zoals de bibliotheek, maar ook panden die niet passen binnen de maat en schaal van de stad, zoals het complex aan de oostkant van het plantsoen, grenzend aan de Schoolsteeg.

Als deze locaties worden herontwikkeld, dan zal de nieuwbouw moeten passen binnen de maat en schaal van de binnenstad. Hierbij moet worden aangesloten bij de gemeentelijke Welstandsnota.

Ontwikkelingen in de binnenstad moeten zich voegen binnen de kenmerkende historische structuur. Niet alleen behoud maar ook versterking van de structuur is van belang.

3.3 Franeker, een groene stad

De groenstructuur wordt grotendeels bepaald door de historische structuur van de binnenstad.

De oude stadswallen (bolwerken) aan de rand van de binnenstad hebben in combinatie met het water een bijna landelijke uitstraling. De kades zijn zacht en groen ingericht en met bomen beplant. Daarnaast zijn in en rondom de binnenstad een aantal karakteristieke groene ruimten met historie aanwezig, zoals het Sjûkelân, de Martenatuin, de academietaan, het Martiniplantsoen, het Stadspark, het voormalige sportterrein De Bleek en het parkachtige groen op het terrein van het Psychiatrisch ziekenhuis aan de westkant van de stad. Aan de westkant van de stad bevindt zich ook nog het Franeker bos.

Behalve deze groene plekken kenmerken ook de entrees van de stad zich door hun groene uitstraling. Het gaat hier om de Hertog van Saxenlaan, de Leeuwarderweg en de route vanuit Tzum. De Leeuwarderweg, de route vanuit Tzum en de Hertog van Saxenlaan zijn de afgelopen jaren opnieuw ingericht en zijn nu hoogwaardige entrees van de stad. Als vierde entree zou de Harlingerweg deze kwaliteitsslag de komende jaren nog kunnen maken.

Het groen langs de noordelijke rondweg (burgemeester J. Dijkstraweg) zorgt voor een groene afscheiding tussen de verschillende woonwijken in Franeker. Rijdend over de rondweg ervaart men niet dat er zich nog een groot deel van Franeker noordwestelijk van de rondweg bevindt. De bomen langs de rondweg vormen daarmee een kwaliteit binnen de groenstructuur van Franeker. De aanwezige bomen moeten in de nabije toekomst worden vervangen, omdat de huidige bomen het einde van hun levensduur hebben bereikt. Daarnaast is bij Franeker Zuid aan de zuidkant van de rondweg ruimte gereserveerd voor een nieuw bos. Nadere studie moet uitwijzen of dit ook gerealiseerd zal kunnen worden.

Door het groen in de stad te versterken zal het woonklimaat verbeteren en wordt de toeristische attractiviteit van Franeker vergroot. Daarom worden het Stadspark, het groen aan de rondweg en de groenvoorzieningen in de binnenstad binnenkort opgewaardeerd.

FRANEKER,
een groene stad

LEGENDA

BESTAAND

GROENE RUIMTE

GROENE ENTREE

GROENE OPEN VERBINDING BUITENGEBIED

GROENE RAND CENTRUMGEBIED (BOLWERKEN)

VISIE

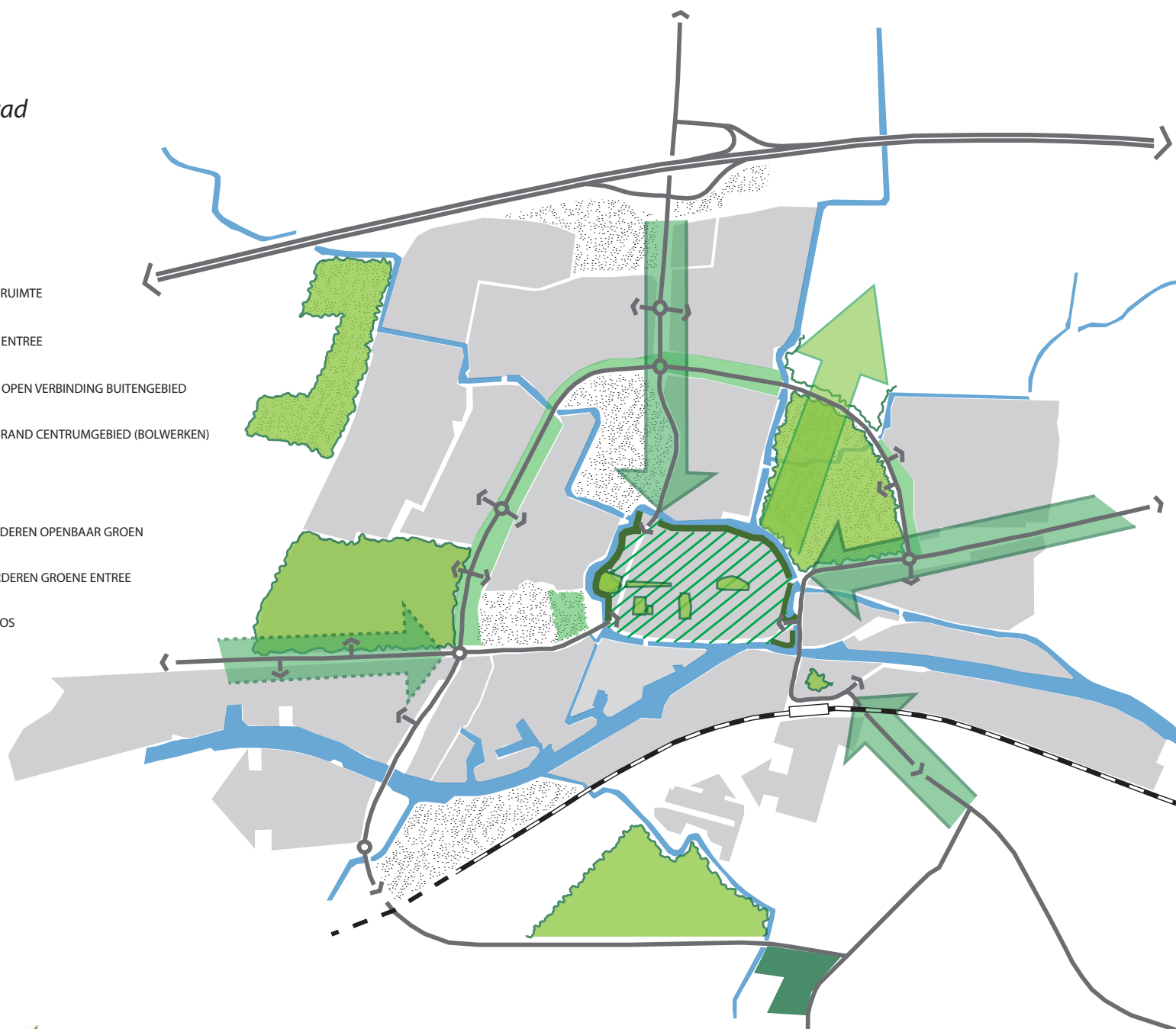
OPWAARDEREN OPENBAAR GROEN

OPWAARDEREN GROENE ENTREE

NIEUW BOS

Bloemketerp

Een kenmerkend groen gebied van Franeker dat apart het benoemen waard is, is Bloemketerp. Uitgangspunt is dat de unieke uitstraling van Bloemketerp behouden blijft als zichtlocatie en groene long van de stad.

Een deel van het groene gebied Bloemketerp maakt onderdeel uit van het beschermd stadsgezicht. Hier is nog goed zichtbaar hoe in het verleden de stad door middel van de bolwerken werd afgeschermd van het buitengebied. Bloemketerp vormt een belangrijke en fraaie zichtlijn van bolwerk naar buitengebied en andersom. Bloemketerp is niet alleen ruimtelijk in de stedelijke structuur van Franeker ingekapseld, ook functioneel vertoont het gebied alle kenmerken van een stadsrandzone, met een sport- en recreatiepark, volkstuinen en parkeerfuncties.

Om de waarde van Bloemketerp te behouden, is het gebied slechts voor een beperkt deel bebouwd. Bebouwing is uitsluitend toegestaan aan de oostzijde van het Kor Bootpaed (buiten het aangewezen beschermd stadsgezicht), waar momenteel ook de centrale hal van het Recreatiepark en het zwembad liggen. Hier is aan de noordoostzijde van het Kor Bootpaed ruimte gereserveerd voor de bouw van een nieuwe school (zie paragraaf 9.3). Daarnaast is, mits sprake is van maatwerk en een goede waarborg voor het behoud van de unieke uitstraling van het gebied, versterking van de recreatieve functie mogelijk aan de oostkant van het Kor Bootpaed.

3.4. Ruimtebehoefte en maatregelen

Daar waar mogelijk zal worden ingezet op de aanpak van gebouwen in de historische binnenstad van Franeker die afbreuk doen aan de helderheid, de kleinschaligheid en de samenhang van de stedenbouwkundige structuur.

De nadruk zal komen te liggen op het behouden van de aanwezige kwaliteiten en deze daar waar mogelijk te versterken. Met name de entree van Franeker aan de Harlingerweg zou de komende jaren een kwaliteitsslag kunnen maken. Er is geen ruimte benodigd voor de aanleg van extra groen. Voor de bescherming van de aanwezige groenstructuur zal daar waar nodig een regeling worden opgenomen in de nog op te stellen bestemmingsplannen.

4. FRANEKER, DE BEREIKBARE STAD

Franeke is uitstekend bereikbaar. Franeke ligt aan de A31 en wordt aan de zuidkant ontsloten door de nieuw aangelegde rondweg. Daarnaast heeft de stad een station aan de spoorlijn Leeuwarden-Harlingen en ligt het aan het Van Harinxmakanaal.

4.1 Ruimtelijke opgaaf

De wegenstructuur en de waterstructuur worden grotendeels bepaald door de historische structuur van de binnenstad. De plattegrond van de binnenstad is nog grotendeels gelijk aan de middeleeuwse stad. De grachten en de oude stadswallen (bolwerken) geven dit goed weer. In latere jaren is op deze structuur voortgeborduurd, met als resultaat dat Franeke uitstekend bereikbaar is over zowel weg, water en spoor. Er hoeft daarom geen extra ruimte gereserveerd te worden voor de aanleg van extra wegen, waterwegen en spoorwegen. De uitdaging voor de komende jaren is om Franeke bereikbaar te houden. De ruimtelijke opgaaf die hier bij hoort is:

- *De kenmerkende wegen- en waterstructuur en de spoorwegenstructuur van de stad behouden en daar waar mogelijk versterken.*
Ontwikkelingen zijn mogelijk, maar moeten passen binnen de bestaande structuur.

4.2 Bereikbaar over de weg

In de wegenstructuur is de historische opbouw van de stad nog goed zichtbaar. Deze structuur is nog grotendeels intact. In het centrum herkent men de oude wegenstructuur langs de grachten en de verbindingen door middel van stegen en nauwe straten.

Rondom de eerste schil met woonwijken buiten de binnenstad is de rondweg gerealiseerd, om het doorgaand verkeer om het centrum te leiden. Het centrum wordt zo ontlast van het doorgaande verkeer.

Franeke is gunstig gelegen aan de A31, de autosnelweg tussen Amsterdam en Leeuwarden. De stad is uit alle richtingen prima te bereiken. De rondweg zorgt vervolgens voor een goede verbinding rondom de stad waardoor het centrum en de woongebieden worden ontzien van veel en zwaar verkeer. In 2012 is de rondweg ten zuiden van de stad voltooid. Door de realisatie van de rondweg is Franeke nog beter ontsloten.

FRANEKER, *de bereikbare stad*

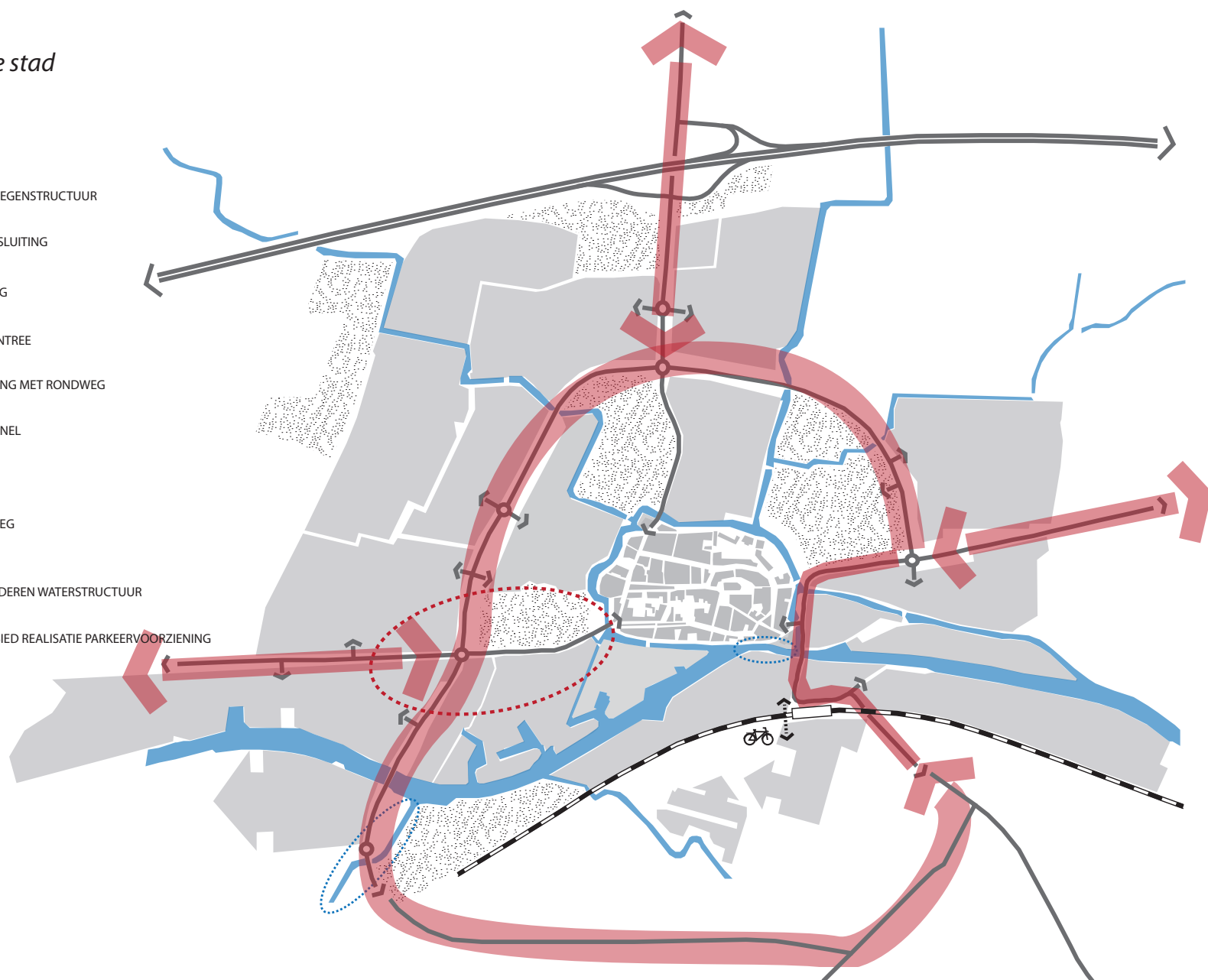
LEGENDA

BESTAAND

- HOOFDWEGENSTRUCTUUR
- WIJKONTSLUITING
- RONDWEG
- HOOFDENTREE
- VERBINDING MET RONDWEG
- FIETSTUNNEL
- WATER
- SPOORWEG

VISIE

- OPWAARDEREN WATERSTRUCTUUR
- ZOEKGEBIED REALISATIE PARKEERVORZIENING

Alle woonwijken en het centrum zijn goed te bereiken vanaf de rondweg. Ook de scholen, de sportvelden, de bedrijventerreinen en het treinstation zijn prima bereikbaar vanaf de rondweg.

Om de bereikbaarheid van de binnenstad vanuit de woonwijk Franeker Zuid te verbeteren wordt binnenkort gestart met de realisatie van een tunnel voor voetgangers en fietsers.

Ook is hard gewerkt aan een veilig Franeker. De binnenstad en de woonwijken zijn inmiddels bijna allemaal 30-km gebieden. Het is de bedoeling dat uiteindelijk alle woongebieden 30 km-gebied worden.

Parkeren

Door de realisatie van de parkeerterreinen aan de Hertog van Saxenlaan en aan de Leeuwarderweg, beschikt Franeker over ruime gratis parkeermogelijkheden voor langparkeerders. Deze locaties liggen vlak tegen de binnenstad aan. Hierdoor is de parkeerdruk in de binnenstad aanzienlijk afgenomen.

Voor parkeren in de binnenstad moet betaald worden. De doelstelling hiervan is het bereiken van een effectieve verdeling over de verschillende parkeerplaatsen en het bevorderen van de doorstroming en bereikbaarheid van het centrum.

Mocht er in de toekomst meer ruimte nodig zijn voor parkeren, dan zou dit aan de westkant van de stad gerealiseerd kunnen gaan worden.

4.3 Bereikbaar over water

De binnenstad van Franeker wordt omringd door de stadsgracht. De binnenstad kent behalve de stadsgracht rondom de bolwerken ook een aantal grachten binnen de bolwerken. De oorspronkelijke structuur is nog grotendeels aanwezig.

Franeker is ook vanaf het water uitstekend te bereiken door de ligging aan het Van Harinxmakanaal en de ligging aan de nieuwe Noordelijke Elfstedenroute. Ook de overige waternetwerken in en rondom Franeker zijn van grote waarde voor de stad. Doordat de buitenste stadsgracht in verbinding staat met de Dongjumervaart, maakt Franeker deel uit van de Elfstedenroute en het waternetwerk van Fryslân. Ook is er hierdoor verbinding met de Waddenzee, waardoor de Waddeneilanden per boot bereikbaar zijn vanuit Franeker.

Om het Van Harinxmakanaal beter bevaarbaar te maken voor lange vrachtschepen is een bochtverbreding noodzakelijk ter hoogte van de Wilhelminabuurt. De voorziene opwaardering van de Arumerfeart draagt ertoe bij dat de vaarverbinding naar het zuidwesten van onze provincie veiliger en aantrekkelijker wordt.

Franeker Waddenpoort

Door versterking van het waternetwerk voor recreatie- en beroepsvaart kan Franeker nog meer op de kaart worden gezet. Daarom wordt de Oosterpoortsdam vervangen door een brug, waardoor het voor de watersport mogelijk wordt om rechtstreeks de stad binnen te varen en direct de noordelijke elfstedenroute te bevaren. Deze ontwikkelingen zijn opgenomen in het programma Franeker Waddenpoort (zie ook paragraaf 8.4).

4.4 Bereikbaar met het openbaar vervoer

Franeker ligt aan de spoorlijn Leeuwarden-Harlingen en is daarmee aangesloten op het landelijke spoornetwerk. Het treinstation ligt op loopafstand van de binnenstad. Daarnaast is Franeker prima te bereiken via meerdere busverbindingen. Verspreid over de stad bevinden zich meerdere bushaltes. Een aantal hiervan is toegankelijk gemaakt voor minder validen.

4.5. Ruimtebehoefte en maatregelen

Er hoeft geen ruimte gereserveerd te worden voor de aanleg van extra wegen, waterwegen en spoorwegen.

Voor parkeren zou rekening kunnen worden gehouden met ruimtebehoefte aan de westkant van de stad.

Om het Van Harinxmakanaal beter bevaarbaar te maken voor lange vrachtschepen is ruimte nodig voor een bochtverbreding ter hoogte van de Wilhelminabuurt.

5. FRANEKER WOONSTAD

De stad Franeker beschikt - naast de historische binnenstad - over diverse woonwijken uit verschillende bouwperiodes. De oudste wijken liggen het dichtst bij het centrum. De stad is door de jaren heen vooral aan de noordkant van het Van Harinxmakanaal uitgebreid met woonwijken. De meest recente wijk is Franeker Zuid. Deze wijk bevindt zich in tegenstelling tot de overige woonwijken ten zuiden van het kanaal.

5.1 Ruimtelijke opgaf

Franeker heeft een grote diversiteit aan woonmilieus te bieden zoals wonen aan het water, wonen in parkachtige en groene omgeving, wonen 'in de jaren 30' en wonen in de historische binnenstad. De diversiteit aan woonmilieus zorgt ervoor dat Franeker een aantrekkelijke stad is om te wonen. De ruimtelijke opgaf die hierbij hoort is:

- *Behoud en creëer een zo aantrekkelijk mogelijk woon- en leefklimaat door het aanbieden van een brede diversiteit aan woonmilieus. Hierbij is het uitgangspunt dat herstructurering voorop staat, en inbreiding voor uitbreiding gaat.*

Door de stagnerende woningmarkt en de demografische ontwikkelingen is er minder vraag naar nieuwbouw. Hierdoor is de woonwijk ten zuiden van de stad, Franeker- Zuid, nog lang niet voltooid. Ook vormen leegstand en 'rotte kiezen' op veel plekken een bedreiging. Daarom is het uitgangspunt dat herstructurering voorop staat.

5.2 De historische binnenstad

Een leefbare binnenstad betekent dat er ook gewoond mag worden. Voor de binnenstad geldt dat veel ruimtes boven winkels vaker voor opslag worden gebruikt dan voor wonen. Ook staan er steeds meer winkelpanden leeg. Het planologisch stimuleren van wonen boven winkels zal de leefbaarheid van de binnenstad bevorderen. Wonen in voormalige winkels is onder voorwaarden toegestaan. Belangrijkste voorwaarde is dat dit niet is toegestaan binnen het kernwinkelgebied.

Daarnaast is er in de binnenstad een aantal plekken dat zich leent voor herstructurering en/of inbreiding (zie ook paragraaf 3.2). Een reeds bestaande inbreidingslocatie is de hoek **Molensteeg-Noorderbolwerk**, aan de noordkant van de binnenstad.

FRANEKER, woonstad

LEGENDA

BESTAAND

WONEN

BINNENSTAD

VISIE

BEVORDEREN WONEN BINNENSTAD

HERONTWIKKELING VRIJKOMENDE SCHOOLLOCATIES

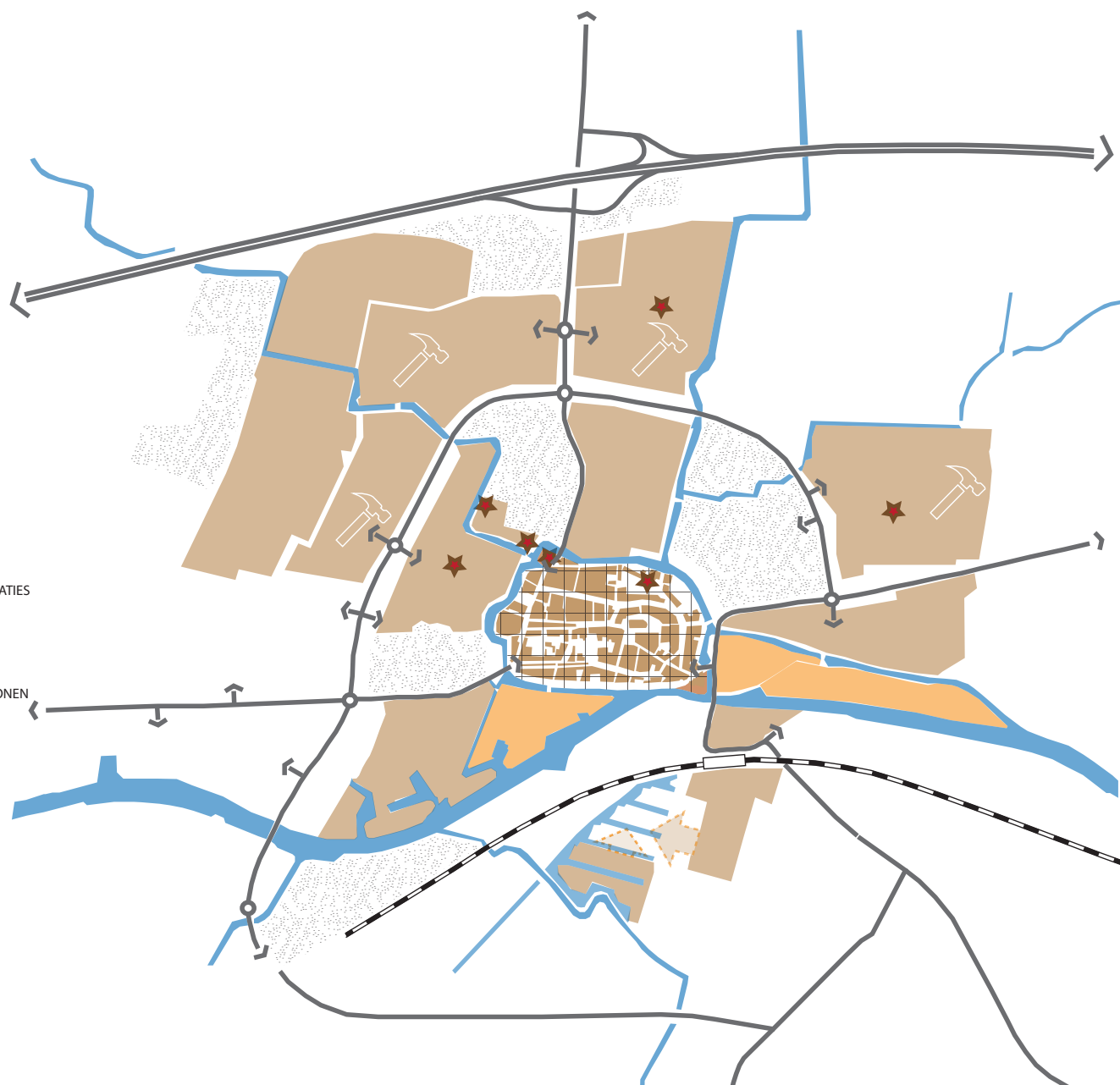
HERSTRUCTURERING WONEN

TRANSFORMATIE BEDRIJVENTERREINEN NAAR WONEN

UITBREIDING WONEN

Vrijkomende schoollocaties in de binnenstad

Het is goed mogelijk dat in de nabije toekomst bestaande schoollocaties vrijkomen door verplaatsing van de scholen. In dergelijke situaties zal op die plekken een inbreidingslocatie ontstaan. Mogelijke locaties zijn de scholen Kleijenburg en Korendrager. Een daadwerkelijke verplaatsing van deze scholen is vooralsnog echter onzeker. Op dit moment vindt daarover discussie plaats. Bij eventuele verplaatsing is de beoogde nieuwe locatie voor deze scholen de Schapenweide Bloemketerp (zie ook paragraaf 9.3).

Op eventueel vrij te komen schoollocaties moet sprake zijn van een passende nieuwe invulling en maatwerk, passend binnen de structuur van de binnenstad. Inbreiding met woningbouw ligt het meest voor de hand. Maar andere initiatieven vanuit de samenleving zijn niet per definitie uitgesloten.

5.3 De overige Woonwijken

In de stedelijke gebieden buiten de noordelijke rondweg en ten zuiden van het Van Harinxmakanaal liggen de recentere woongebieden. De ontwikkeling van de woonwijk Franeke Zuid heeft prioriteit. Daar is nog voldoende ruimte beschikbaar om te kunnen voldoen aan de vraag naar nieuwbouwwoningen. Nieuwe uitleggebieden voor woonwijken zijn niet aan de orde.

Een aantal wijken rondom de binnenstad kan op sommige plekken een kwaliteitsslag gebruiken. Deze slag kan worden gemaakt door het verbeteren en moderniseren van de woningvoorraad en door de openbare ruimte opnieuw in te richten en te verfraaien.

In wijken zoals het Hamburgerrak, Kaatsersbuurt, Schalsumerplan en het Sexbierumerplan moet een dergelijke slag worden gemaakt. De wijk die het eerst in aanmerking komt voor een herstructurering is het Hamburgerrak.

Vrijkomende schoollocaties buiten de binnenstad

Ook buiten de binnenstad is er een aantal toekomstige inbreidingslocaties, waaronder een vrij liggende en een mogelijke vrijkomende schoollocatie. De scholen De Bolder en Simon Vestdijk zijn reeds gesloopt en deze terreinen zijn groen ingericht. Ook de plek van voormalige school 't Anker (en latere kinderopvang) aan de Noorderbleek komt hiervoor in aanmerking.

Omdat een aantal scholen in de komende jaren waarschijnlijk zal verhuizen, zullen de oude locaties vrijkomen (zie ook paragraaf 9.3). Een locatie buiten de binnenstad die mogelijk vrijkomt is de Fûgelflecht. Ook hiervoor geldt dat sprake moet zijn van een passende nieuwe invulling en maatwerk, mocht deze school verhuizen.

Transformatie bedrijventerreinen naar wonen

Naast Franeker Zuid en de hierboven genoemde inbreidingslocaties is er een aantal bedrijventerreinen dat in aanmerking komt voor een (geleidelijke) transformatie naar wonen.

Voor *Vijfhuizen/Zevenhuizen* geldt dat een transformatie naar een volledige woonfunctie op termijn het meest wenselijk is.

Ook voor bedrijventerrein *Vliet en Tuinen* behoort een transformatie naar grotendeels een woonfunctie op termijn tot de mogelijkheden. De bedrijven op dit terrein zitten 'op slot' vanwege het feit dat het terrein grotendeels is omsloten door woonbebouwing.

Ook herstructurering naar wonen en werken en/of recreatie zou een optie kunnen zijn.

Hiermee wordt aangesloten op hoofdstuk 4 van het 'Masterplan Watersportkern Franeker (Waterfront)'. Dit hoofdstuk is als bijlage 2 bij deze structuurvisie opgenomen en maakt integraal onderdeel uit van deze structuurvisie.

Uit nader onderzoek zal moeten blijken wat de meest wenselijke keuze is.

5.4 Werken bij wonen

Voor zowel de binnenstad als de woonwijken daarbuiten komt het steeds vaker voor dat mensen hun beroep of bedrijf in en/of vanuit hun eigen huis willen uitoefenen. Deze ontwikkeling is zeker niet ongewenst, maar wordt vaak als reden gezien dat er in het kernwinkelgebied meer leegstand ontstaat. Dergelijke initiatieven kunnen daarom wel worden toegestaan, op het moment dat het gaat om een duidelijke ondergeschiktheid in oppervlakte ten opzichte van de woonfunctie. Op deze manier blijft de kleinschaligheid gewaarborgd.

Detailhandel is niet toegestaan. Ook mag er geen sprake zijn van een te grote belasting op openbare parkeervoorzieningen. Per situatie wordt maatwerk geboden.

5.5. Ruimtebehoefte en maatregelen

Er is geen extra ruimte nodig om voor de komende tien jaar te kunnen voldoen aan de vraag naar (nieuwbouw) woningen. De inbreidingslocaties en Franeker Zuid bieden meer dan voldoende ruimte. In het te actualiseren woonplan zal hiervoor een fasering worden opgenomen.

Bij het opstellen van de bestemmingsplannen zal een flexibele regeling worden opgenomen die er voor zorgt dat er een zo aantrekkelijk mogelijk woon- en leefklimaat en een brede diversiteit aan woonmilieus kan worden gerealiseerd. Dit geldt ook voor werken bij wonen en de transformatie van bedrijventerreinen Vijfhuizen/Zevenhuizen en Vliet en Tuinen naar wonen. Voor inbreidingslocaties zal maatwerk worden geboden.

6. FRANEKER, EEN BEDRIJVIGE STAD

Franeker levert een substantiële bijdrage aan de werkgelegenheid in de regio. In de stad bevinden zich meerdere bedrijventerreinen en kantoren waar mensen uit Franeker en omgeving hun werk vinden.

6.1 Ruimtelijke opgaaf

Franeker beschikt over vier bedrijventerreinen waarop de zwaardere bedrijven zijn gevestigd. Dit zijn de bedrijventerreinen Oost, West, Zuid en Kie. Daarnaast ligt aan de noordkant van de stad bedrijventerrein Het Want. Hier vindt lichte bedrijvigheid plaats in combinatie met wonen en kantoren. De belangrijkste overige kantoorlocaties bevinden zich in de binnenstad.

Franeker wil graag een belangrijke bijdrage (blijven) leveren aan de realisatie van werkgelegenheid in de regio. De ruimtelijke opgaaf die hierbij hoort is:

- *Het behoud van de bestaande bedrijvigheid staat voorop. De bedrijventerreinen West en Kie zijn de belangrijkste concentratiegebieden die optimaal benut moeten worden. Voor de andere bedrijventerreinen kan een slag worden gemaakt door in te zetten op kwaliteitsverbetering door revitalisering, herstructurering of transformering.*

Omdat de vraag naar kantoren momenteel stagneert en er voldoende aanbod aan kantoren is, is het op dit moment niet nodig een specifieke locatie voor (de nieuwbouw van) kantoren te reserveren. De ruimtelijke opgaaf die hierbij hoort is:

- *Nieuwvestiging van kantoren vindt plaats in bestaande panden, bij voorkeur in de binnenstad.*

6.2 Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen liggen in de stedelijke gebieden buiten de noordelijke rondweg en ten zuiden van het Van Harinxmakanaal. Door de strategische ligging aan het Van Harinxmakanaal heeft Franeker een behoorlijk breed aanbod aan (watergebonden) bedrijven. Een optimale benutting van bestaande bedrijventerreinen is van belang. Voor de genoemde bedrijventerreinen geldt dat West en Kie de twee terreinen zijn waar voor de toekomst de belangrijkste bedrijfsconcentraties worden beoogd.

Bedrijventerrein West

Dit bedrijventerrein ligt strategisch aan de noordkant van het Van Harinxmakanaal en wordt ontsloten via de zuidelijke rondweg. Hierdoor is dit bedrijventerrein geschikt voor de vestiging van stuwende bedrijvigheid en watergebonden bedrijven.

Bedrijventerrein Kie

Dit bedrijventerrein ligt strategisch aan de zuidkant van het Van Harinxmakanaal en wordt ontsloten via de zuidelijke rondweg. Hierdoor is dit bedrijventerrein eveneens geschikt voor de vestiging van stuwende bedrijvigheid en aan watergebonden bedrijven. Op bedrijventerrein Kie is nog voldoende ruimte beschikbaar om te kunnen voldoen aan de vraag naar nieuwbouw met de daarbij behorende kansen voor nieuwe werkgelegenheid.

Aan de westkant van het terrein ligt Kie 2. Dit terrein zal in principe pas worden bebouwd op het moment dat Kie 1 niet meer aan de vraag kan voldoen.

Bedrijventerrein Oost

Dit bedrijventerrein ligt aan de zuidkant van het Van Harinxmakanaal. Door de aanleg van de zuidelijke rondweg is het bedrijventerrein beter ontsloten, wat een belangrijke verbetering is. Wel kan op het bedrijventerrein zelf nog een slag worden gemaakt door in te zetten op kwaliteitsverbetering door revitalisering.

Bedrijventerrein Zuid

Dit bedrijventerrein ligt aan de zuidkant van het Van Harinxmakanaal. Door de aanleg van de zuidelijke rondweg is het bedrijventerrein beter ontsloten. Dit is een belangrijke verbetering.

De locatie bedrijventerrein Zuid is primair voorzien als locatie voor een combinatie van perifere detailhandel (zie paragraaf 7.3) en een jachthaven (zie paragraaf 8.4). Uitgangspunt bij deze ontwikkelingen is dat er nadrukkelijk rekening gehouden moet worden met de belangen van de bedrijven LEVO en Huhtamaki.

Bedrijventerrein Het Want

Bedrijventerrein Het Want grenst aan de noordkant aan de A31 waardoor het prima is ontsloten. Dit bedrijventerrein biedt de mogelijkheid voor vestiging van lichte bedrijvigheid in combinatie met wonen en kantoren. Dit bedrijventerrein is echter al volgebouwd.

Vliet en Tuinen en Vijfhuizen/Zevenhuizen

Op deze bedrijventerreinen vindt op dit moment nog bedrijvigheid plaats, maar door de ligging van deze bedrijventerreinen komen ze in aanmerking voor een transformatie naar een volledige woonfunctie. Voor Vliet en Tuinen zou herstructurering naar wonen en werken ook een optie kunnen zijn. Uit nader onderzoek zal moeten blijken wat de meest wenselijke keuze is (zie ook paragraaf 5.3).

6.3 Kantoren

Franeke beschikt over meerdere geschikte kantoorlocaties in bestaande panden, met name in de binnenstad. Bij de vraag naar een locatie voor kantoren zal met name worden gekeken naar bereikbaarheid voor bezoekers en werknemers. Uitgangspunt is echter wel dat vestiging bij voorkeur in de binnenstad plaatsvindt. Dit versterkt de levendigheid in de binnenstad.

6.4 Wonen bij werken

Op de genoemde bedrijventerreinen voor de zwaardere bedrijvigheid mag niet worden gewoond in combinatie met het werken. Hier is echter incidenteel wel behoefte aan. Bedrijventerrein Het Want voorziet hierin. Hier vindt lichte bedrijvigheid plaats in combinatie met wonen. Dit terrein is echter volgebouwd. Er is daarom ruimte voor nieuwe woon-werkcombinaties aan de Tzummerweg. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of realisatie van deze locatie haalbaar is.

FRANEKER, een bedrijvige stad

LEGENDA

BESTAAND

WERKEN

WOON-WERK

VISIE

HERSTRUCTURERING EN REVITALISERING

REALISATIE WOON-WERK

UITBREIDING WERKEN

6.5 Duurzaamheid

Windenergie

Windturbines hebben een behoorlijke impact op de omgeving. Door de hoogte van de masten en de omvang van de wieken, zijn windturbines vanaf grote afstand waarneembaar. Franekeradeel vindt het wenselijk dat solitaire windturbines worden opgeruimd, zowel in het buitengebied als in de stad. Om dit te kunnen realiseren zou het wenselijk zijn dat opschalingsruimte wordt geboden in de bestaande twee windturbineclusters in de gemeente; windturbinepark de Bjirmen in Sexbierum en het windturbinepark in Herbaijum. Het realiseren van nieuwe clusters is dan ook niet toegestaan. Op de bedrijventerreinen Oost en West zijn reeds een aantal solitaire windturbines geplaatst. Net als in het gemeentelijke buitengebied geldt dat het niet is toegestaan om bestaande solitaire windturbines te vergroten/verhogen of nieuwe windturbines te plaatsen op nieuwe locaties.

Zonne-energie

Begin 2015 heeft Provinciale Staten van Fryslân de notitie “Romte foar Sinne” vastgesteld. Deze notitie is erop gericht om – onder voorwaarden - ontwikkelingen voor zonne-energie te faciliteren. Dit uitgangspunt geldt ook voor Franekeradeel. Mocht een dergelijk initiatief aan de orde komen, dan zal dit worden getoetst aan de betreffende notitie van de provincie.

6.6 Ruimtebehoefte en maatregelen

Bedrijventerrein Kie biedt voldoende ruimte voor de vestiging van nieuwe en bestaande bedrijven tot ver na 2025. Voor stuwende bedrijvigheid hoeft buiten Kie dan ook geen ruimte gereserveerd te worden.

Voor wonen bij werken is ruimte gereserveerd aan de Tzummerweg. Voor kantoren hoeft geen ruimte te worden gereserveerd. Hiervoor is voldoende ruimte in bestaande panden. Uitgangspunt is bij voorkeur vestiging in de binnenstad ter versterking van de levendigheid in de binnenstad. Bij het opstellen van het bestemmingsplan voor de binnenstad zal hier rekening mee worden gehouden.

7. FRANEKER, DÉ WINKELSTAD IN DE REGIO

Franeker heeft als winkelstad een verzorgende functie voor de regio. Franeker heeft een relatief groot winkelaanbod, met name geconcentreerd in de binnenstad. Het valt hierbij op dat er veel keuze is aan niet-dagelijks aanbod, met name voor wat betreft het mode-aanbod. Bovendien is er relatief veel horeca in de binnenstad aanwezig.

7.1 Ruimtelijke opgave

De gemeente Franekeradeel heeft de ambitie om de positie van de historische binnenstad van Franeker als winkelstad te versterken. Er wordt gestreefd naar een compacte, aantrekkelijke en vitale binnenstad. De ruimtelijke opgave die hierbij hoort is:

- *Behouden en versterken van de concurrentiepositie als regionaal winkelgebied door de mogelijkheid te bieden voor een functionele mix van winkels en horeca en de daarbij behorende ruimtelijke structuur.*

Het consumentengedrag is in beweging onder invloed van de economische recessie, demografische ontwikkelingen en het internet. Hierdoor neemt het winkelaanbod af en ligt het gevaar van leegstand op de loer.

Met de op 13 maart 2014 door de gemeenteraad vastgestelde 'Binnenstadsvisie Franeker' is een duidelijke visie gegeven hoe de concurrentiepositie van de binnenstad van Franeker versterkt moet worden en het gevaar van leegstand te minimaliseren. In hoofdstuk 4 van de 'Binnenstadsvisie Franeker' is de toekomstvisie voor Franeker als Winkelstad beschreven. Dit hoofdstuk is als bijlage bij deze structuurvisie gevoegd.

De Binnenstadsvisie geeft de gemeente algemene kaders voor het te voeren binnenstadsbeleid, het creëren van randvoorwaarden en het toetsen van initiatieven. Aan de andere kant biedt het ondernemers en eigenaren duidelijkheid over de mogelijkheden en ontwikkelingsrichting van de binnenstad. Bij een stad met een regiofunctie zoals Franeker hoort namelijk een sfeervol, levendig, compact en aantrekkelijk kernwinkelgebied. Naast het behoud van de bestaande winkels in dit kernwinkelgebied moet het accent ook meer worden verlegd naar het creëren van meer recreatief winkelaanbod.

FRANEKER, *dé winkelstad in de regio*

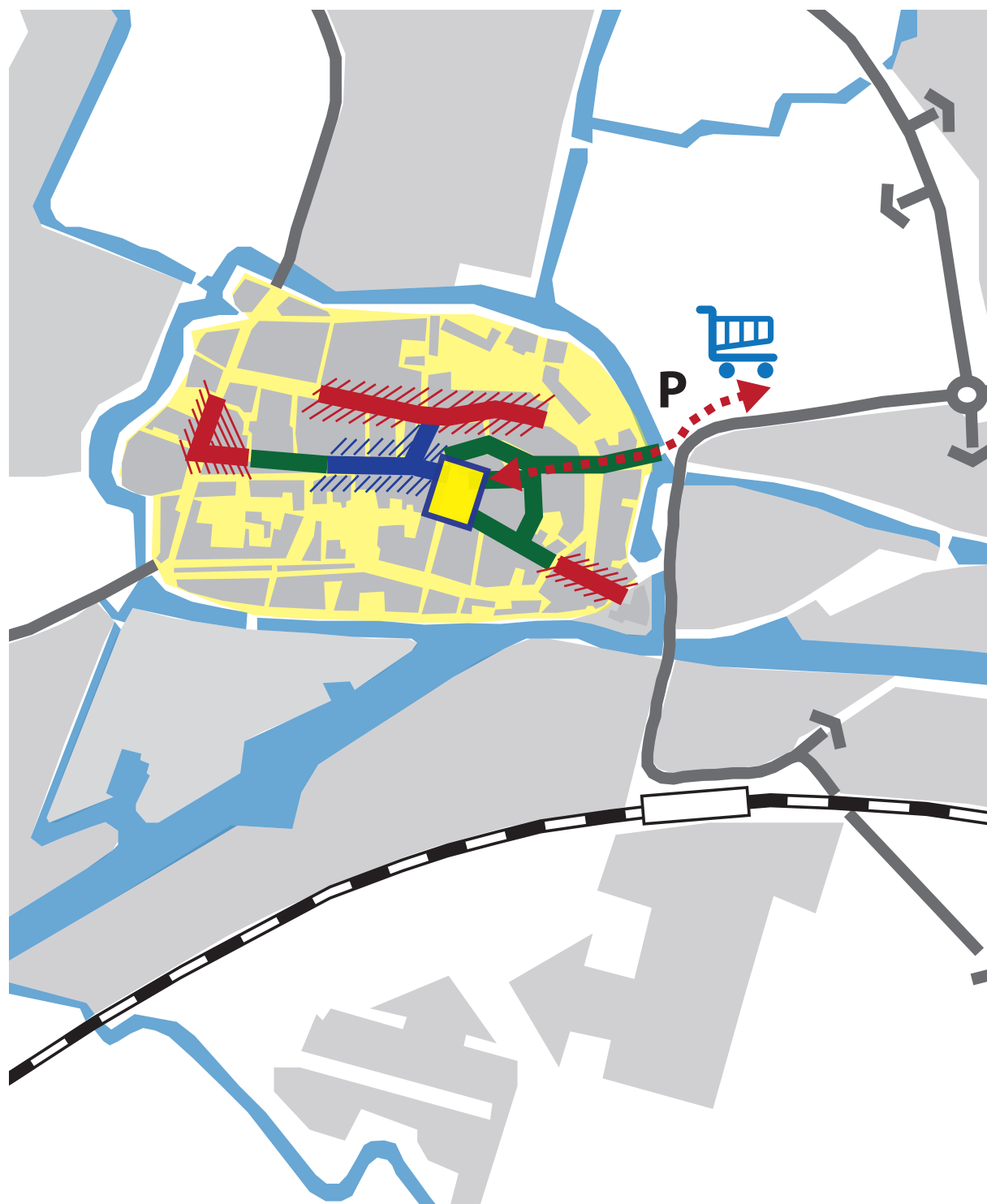
LEGENDA

BESTAAND

- PRIMAIR WINKELGEBIED
- SECONDAIR WINKELGEBIED
- GEMENGD CENTRUMGEBIED
- SUPERMARKTEN

VISIE

- VERSTERKEN PRIMAIR WINKELGEBIED
- OPWAARDEREN LOOPROUTE
- VERSTERKEN HORECACONCENTRATIEGEBIED
- FUNCTIEVERBREDING GEMENGD CENTRUMMILIEU

7.2 Winkelgebied

Om de positie als regionaal verzorgend en toeristisch centrum te versterken en in te spelen op trends en ontwikkelingen, is een aantal maatregelen in de functioneel-ruimtelijke structuur van de binnenstad noodzakelijk.

Versterking primair winkelgebied

Het hart van het centrum is de Voorstraat Oost en het Raadhuisplein. Prioriteit is om voor dit primaire winkelgebied de publieksgerichte voorzieningen (waaronder detailhandel) te behouden en waar mogelijk te versterken.

Secundair winkelgebied

Hieronder wordt verstaan het gebied naast het kernwinkelgebied; de noordkant van Voorstraat West (t/m het oude pand van de Lidl) en Dijkstraat West. Daarnaast de aanlooproutes vanaf het parkeerterrein aan de Leeuwarderweg: Leeuwarderend, Schoolsteeg, Sint. Martiniplantsoen en Martinisteeg. Detailhandel is hier toegestaan, waarbij wordt ingespeeld op de marktvraag.

Gemengd centrumgebied

Hieronder wordt verstaan: Ockingahiem, Noord, Zilverstraat, Groenmarkt, Dijkstraat Oost en de Sjaardemastraat. Om alle potenties te trechteren naar het kernwinkelgebied, is het zaak om in dit gebied geen uitbreiding van de functie detailhandel toe te staan. Als uit onderzoek blijkt dat de marktvraag voor detailhandelsfunctie wegvalt, dan zal waar mogelijk worden ingespeeld op de vraag naar andere functies zoals wonen, dienstverlenende bedrijven en instellingen, maatschappelijke voorzieningen en kantoren. Hier moet flexibel worden ingespeeld op de marktvraag voor andere functies rondom het kernwinkelgebied. Daarvoor moet gestreefd worden naar functieverbreiding in het gemengde centrummilieu.

Supermarkten

Door de nieuwvestiging van een aantal supermarkten is de stad momenteel voorzien van een breed aanbod aan supermarkten. Mocht de vestiging van eventuele nieuwe supermarkten aan de orde komen, dan geldt dat sprake moet zijn van een goede bereikbaarheid, waarbij voldoende ruimte is voor bevoorrading en parkeergelegenheid. Mogelijke locaties moeten liggen binnen de bolwerken in de binnenstad of aan de Leeuwarderweg bij Bloemketerp.

7.3 Detailhandel

Voor het toekomstig functioneren van de binnenstad is het van belang dat op locaties elders in Franeker en de gemeente geen nieuwe winkelontwikkelingen worden toegestaan. Om de binnenstad in een krimpende (winkel)markt aantrekkelijk te houden is het erg belangrijk om alle potenties die er zijn zoveel mogelijk te 'trechteren' naar de binnenstad.

Daarom is de binnenstad in eerste instantie de aangewezen plek voor detailhandel. Dit geldt in beginsel ook voor zogenoemde volumineuze detailhandel. Pas als blijkt dat dergelijke volumineuze detailhandel qua omvang en ontsluiting niet past binnen het centrum zijn achtereenvolgens de bestaande locaties in de Wilhelminabuurt en op bedrijventerrein West hiervoor de aangewezen locaties. Door de uitbreiding van LEVO is er voor de Wilhelminabuurt een stedenbouwkundige visie gemaakt voor dit gebied. In deze visie wordt rekening gehouden met de vestiging van grootschalige/volumineuze detailhandel. Een klein deel van de verkoopvloeroppervlakte van dergelijke detailhandel mag onder voorwaarden worden ingericht voor reguliere detailhandel. Dit moet echter altijd ondergeschikt zijn.

7.4 Horecastad Franeker

Horecaconcentratiegebied

In Franeker is relatief veel horeca in de binnenstad aanwezig. Dit zit echter verspreid door de hele stad. Hierdoor heeft de horeca nog niet voldoende versterkende werking voor de stad Franeker als winkelstad. Een verbetering en dus versterking van horecavoorzieningen op en rondom de Breedeplaats is daarom zeer gewenst. Daarnaast blijft op de Breedeplaats ook de uitoefening van detailhandel mogelijk. Met de Breedeplaats heeft Franeker namelijk de beschikking over een fraai gelegen historisch centrumplein. De Breedeplaats en zijn directe omgeving zou een uitstekende publiekstrekker kunnen zijn en een centrale plek die met de vestiging van verschillende horecagelegenheden gezelligheid uitstraalt. Hierdoor wordt de verblijfs- en schakelfunctie tussen de Voorstraat en de Dijkstraat versterkt. Hier is inmiddels deels invulling aan gegeven door vestiging van een brood- en banket bakkerij in de 'oude' Friesland Bank. De bakkerij heeft naast de winkel een horecafunctie met terras gerealiseerd.

7.5 Ruimtebehoefte en maatregelen

Voor winkels en horeca hoeft geen ruimte te worden gereserveerd.

Hiervoor is juist concentratie gewenst. Voor concentratie en ontwikkelingen die het winkel- en horeca-aanbod in Franeker versterken zal een planologisch kader worden geboden in het nog op te stellen bestemmingsplan voor de binnenstad. Daarnaast is in de Binnenstadsvisie een concrete ruimtelijk maatregel opgenomen, namelijk de opwaardering van de Schoolsteeg.

Wel moet er ruimte gereserveerd worden voor de vestiging van volumineuze detailhandel in de Wilhelminabuurt.

Opwaardering Schoolsteeg en omgeving

Met de komst van twee supermarkten en uitbreiding van de parkeercapaciteit aan de Leeuwarderweg heeft Franeker een aantrekkelijk supermarktcluster gekregen op een goed bereikbare locatie, net buiten de binnenstad. Het creëren van een goede functioneel-ruimtelijke verbinding tussen deze locatie en de binnenstad is erg belangrijk. Dit kan door publieksgerichte voorzieningen in het Leeuwarderend, de Schoolsteeg, het Martiniplantsoen en de steeg richting de Dijkstraat mogelijk te maken. De ontwikkeling aan de Leeuwarderweg biedt niet alleen mogelijkheden voor dit deelgebied, het is ook van groot belang dat de looproute richting de binnenstad en het kernwinkelgebied wordt versterkt en voor consumenten interessanter wordt door meer winkels en kleinschalige horeca mogelijk te maken rond het Martiniplantsoen.

8. FRANEKER, EEN TOERISTISCHE STAD

Franeker heeft de ambitie om de positie van de historische binnenstad te versterken. Er wordt gestreefd naar een compacte, aantrekkelijke en vitale binnenstad. De toeristische verblijfsfuncties in de stad kunnen hier aan bijdragen.

8.1 Ruimtelijke opgaaf

De stad Franeker heeft een aantal toeristische voorzieningen met een regionaal en bovenregionaal karakter. Franeker wil deze regionale functie graag blijven vervullen. Behoud en versterking van een breed pakket aan toeristische voorzieningen draagt bij aan vergroting van het bestedingsniveau in de stad en kan daardoor een positieve bijdrage leveren aan de werkgelegenheid. Tevens wordt hierdoor de positie van de historische binnenstad versterkt. Daarnaast wil Franeker graag meer toeristen vanaf het water trekken. De ruimtelijke opgaaf die hierbij hoort is:

- *Het huidige aanbod van voorzieningen behouden en daar waar mogelijk versterken.*
- *Franeker als Waterstad op de kaart zetten.*

8.2 Franeker, bekend als ...

Sterrenstad.....Het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium

Franeker geniet internationale bekendheid als sterrenstad door het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium. Het model van ons planetenstelsel is tweehonderd jaar geleden gemaakt door Eise Jeltesz Eisinga. Eisinga bouwde een werkend model van het zonnestelsel in zijn woonkamer. Een model dat nu nog steeds tot de verbeelding spreekt. Het Planetarium trekt bezoekers van over de hele wereld.

Kaatsstad

Franeker is de kaatsstad van Fryslân. Jaarlijks wordt in Franeker de PC georganiseerd, de belangrijkste kaatswedstrijd van het jaar, op de historische grond van het Sjúkelân. Ook is Franeker jaarlijks het decor van de Nederlandse kampioenschappen kaatsen en is in Franeker het kaatsmuseum gevestigd.

Elfstedenstad

De naam Franeker is onlosmakelijk verbonden met de Elfstedentocht. Niet alleen de befaamde schaatstocht gaat door de stad, maar ook duizenden deelnemers aan bijvoorbeeld de fiets- en wandel Elfstedentocht passeren jaarlijks de stempelpost in de stad.

Poort naar de Waddenzee

Franeker ligt dichtbij de Waddenzee. De oversteek naar Vlieland en Terschelling is vanuit Franeker snel gemaakt. Daarnaast ligt Franeker aan de Elfstedenroute en het waternetwerk van Fryslân, en komen er jaarlijks veel watersporttoeristen door Franeker.

Stad aan de Slachte

Aan de westzijde van de stad kronkelt de Slachtedyk van de Waddendijk naar het midden van Fryslân. Deze middeleeuwse dijk is eens in de vier jaar het decor van een marathon en wandeltocht met duizenden deelnemers.

Oude studentenstad

Franeker geniet bekendheid als oude universiteitsstad. Dit is terug te zien aan de imposante historische professorenhuizen en de academiegebouwen in de binnenstad. Ook staat de oudste studenten kroeg van Nederland in Franeker, ***De Bogt fen Guné*** (1694).

Historische oude vestingstad

De historische binnenstad trekt veel toeristen. Dit geldt ook voor ***het Martena Museum***, de stinsen van de oude Friese adel en het bolwerk met zijn theehuisjes.

8.3 Logeren in de historische binnenstad

Om toeristen langer in Franeker te laten verblijven moeten meer mogelijkheden worden geboden om te kunnen logeren in de historische binnenstad. Dit is al deels mogelijk met de aanwezige hotels in de stad, maar er kan nog meer ruimte worden geboden, bijvoorbeeld voor bed & breakfast en het verhuren van kamers of woningen voor verblijfsrecreatieve doeleinden. Bij het verhuren van woningen moet worden gedacht aan kleine woningen in de binnenstad van Franeker. In het primair kernwinkelgebied kan verblijfsrecreatie alleen boven de winkels worden toegestaan.

Stadscamping Bloemketerp

Toeristen die langer dan één dag in Franeker willen verblijven kunnen ook gebruik maken van stadscamping 'Recreatiepark Bloemketerp'. Stadscamping Bloemketerp beschikt over een camping (ook beschikbaar voor recreanten met een camper) maar ook recreatiewoningen. Ter versterking van de verblijfsfunctie is reeds voor Bloemketerp een planologisch kader geboden om het aanbod aan recreatiewoningen uit te kunnen breiden.

8.4 Franeker Waterstad

Franeker heeft de ambitie om de stad voor de watersporters aantrekkelijker te maken. Vanaf het water is Franeker nog onvoldoende 'ontdekt'. Op dit moment is de stad nog teveel een passantenplaats in plaats van verblijfplaats voor waterrecreanten. Daarom zal Franeker vanaf het water interessanter gemaakt worden voor toeristen. Hiervoor is in eerste instantie het Masterplan Watersportkern Franeker (Waterfront) vastgesteld door de gemeenteraad op 8 september 2011.

Masterplan Watersportkern Franeker (Waterfront)

Hoofdstuk 4 van het Masterplan gaat in op de ruimtelijke visie van dit plan. Dit hoofdstuk is als bijlage bij deze structuurvisie gevoegd. Belangrijke speerpunten van het Masterplan zijn het versterken van het aanzicht en de belevingswaarde vanaf het Van Harinxmakanaal op de stad. Een tweetal belangrijke voorzieningen die worden voorgesteld is de realisatie van een jachthaven in de Wilhelminabuurt en de aanleg van een recreatieplas (zie ook paragraaf 9.5). Mocht de bochtverbreding van het Van Harinxmakanaal doorgaan, dan biedt dit mogelijkheden voor nieuwe ligplaatsen voor charterschepen en cruiseschepen.

Om een aantal maatregelen te realiseren dat voortvloeit uit het Masterplan is het programma 'Franeker Waddenpoort' opgesteld.

FRANEKER, *een toeristische stad*

LEGENDA

BESTAAND

BESTAANDE TOERISTISCHE ATTRACTIES

- 1 SJUKELAN
- 2 PLANETARIUM
- 3 MARTENA MUSEUM
- 4 DE BOGT FEN GUNE
- 5 CAMPING BLOEMKETERP
- 6 KAATSMUSEUM

VISIE

NIEUWE AANLEGPLEKKEN

OPWAARDEREN BRUGGEN

REALISATIE JACHTHAVEN

Franeker Waddenpoort

Het programma Franeker Waddenpoort bestaat onder andere uit een aantal ruimtelijke maatregelen die van Franeker een aantrekkelijke (watersport)stad voor de toerist moeten maken.

Deze maatregelen moeten de stad Franeker over het water beter bereikbaar maken door middel van een directe vaarverbinding tussen het Van Harinxmakanaal, de stadsgrachten bij het bolwerk en de noordelijke Elfstedenroute. Concreet betekent dit dat de Oosterpoortsdam wordt vervangen door een brug. De Stationsbrug en Saakstra's Brêge worden vervangen om de doorvaarbaarheid te verbeteren. Met extra aanlegplaatsen langs de historische bolwerken wil Franeker boottoeristen verleiden om aan wal te komen.

8.5 Ruimtebehoefte en maatregelen

Voor alle maatregelen uit het programma Waddenpoort is voldoende ruimte aanwezig. Voor de maatregelen uit het Masterplan Watersportkern is ruimte nodig voor een jachthaven in de Wilhelminabuurt (zie ook paragraaf 8.4).

Voor toerisme hoeft geen ruimte te worden gereserveerd en voor ontwikkelingen die Franeker attractiever moeten maken zal een planologisch kader worden geboden op het moment dat deze ontwikkelingen zich aandienen.

9. FRANEKER ‘ZORGT’ VOOR DE REGIO

De stad Franeker heeft een verzorgende functie voor de regio. Mensen uit de regio komen onder andere naar Franeker voor zorg, ontspanning, sport, onderwijs en recreatie.

9.1 Ruimtelijke opgaaf

Franeker wil deze regionale functie graag blijven vervullen. Behoud en versterking van een ruim pakket aan zorg- en welzijnsfuncties draagt bij een kwalitatief goed woon- en leefklimaat en kan een positieve bijdrage leveren aan de werkgelegenheid. Hierdoor kan de regiopositie van Franeker worden versterkt. De ruimtelijke opgaaf die hierbij hoort is:

- *Het huidige aanbod van voorzieningen behouden en daar waar mogelijk versterken.*

9.2 Franeker Zorgstad

Franeker kenmerkt zich van oudsher door een groot en divers aanbod aan zorgfuncties en in het bijzonder natuurlijk het Psychiatrisch Ziekenhuis. Franeker wil zich in de toekomst nadrukkelijk blijven profileren als zorgstad en waar mogelijk deze zorgfunctie versterken.

Groot Lankum

Franeker geniet van oudsher provinciale bekendheid vanwege de vestiging van het psychiatrisch ziekenhuis. Eerst in de binnenstad en later ook daarbuiten. De naam **Groot Lankum** is een begrip in Fryslân.

Westerpoort

Westerpoort staat middenin het historische stadscentrum van Franeker, met het legendarische kaatsveld Sjûkelân letterlijk om de hoek. Westerpoort bestaat uit zes groepswoningen voor 8 ouderen met dementie, die 24 uur per dag zorg, toezicht en begeleiding nodig hebben.

Sjaardemastraat

De JP van den Bent stichting heeft in de Sjaardemastraat een fraai wooncluster gerealiseerd voor mensen met een beperking.

Botniahuis

In het centrum van Franeker staat sinds 2013 een prachtig nieuw wooncomplex voor senioren. Het Botniahuis is een combinatie van 9 aanleunwoningen, 23 verzorgingshuiswoningen en een restaurant, in het hart van de stad. Uniek vanwege de ligging in de binnenstad.

Project Keningstate

De zorgfunctie zal worden versterkt met de realisatie van luxe zorgappartementen voor ouderen in het rijksmonument 'Groot Lankum' (het voormalige hoofdgebouw van het psychiatrisch ziekenhuis), waar diverse vormen van zorg en voorzieningen geboden worden. Hierdoor heeft Franeker, in een bijzonder groene omgeving, een aantrekkelijke woonlocatie voor deze speciale doelgroep. Een locatie met bovenregionale aantrekkingskracht.

Gezondheidscentrum "De Hertog"

Het nieuwe gezondheidscentrum is onlangs gebouwd aan de Hertog van Saxenlaan. Hier wordt een groot aantal 1^e lijns zorgfuncties geclusterd. Dit zijn een drietal huisartsenpraktijken, een apotheek, een praktijk voor fysiotherapie, een verloskundigenpraktijk en jeugdgezondheidszorg.

Veranderende zorg

Door de demografische ontwikkelingen (meer ouderen en minder jongeren) verandert de zorgvraag in Nederland. Door de veranderende financiering van de zorg zullen in de toekomst de ouderen langer zelfstandig blijven wonen en de vraag naar vormen van mantelzorg zal naar verwachting toenemen.

Dit kan betekenen dat woningen aangepast moeten worden of dat er meer vraag komt naar andere woonvormen en/of woningen (bijvoorbeeld kangoeroe-woningen). Om deze veranderde zorgvraag te kunnen faciliteren zal een planologisch kader worden opgenomen in de nog op te stellen bestemmingsplannen.

FRANEKER
'zorgt' voor de regio

LEGENDA

BESTAAND

- SPORT EN RECREATIE
- BESTAANDE SCHOLEN
- TE VERVALLEN SCHOLEN
- ZORG

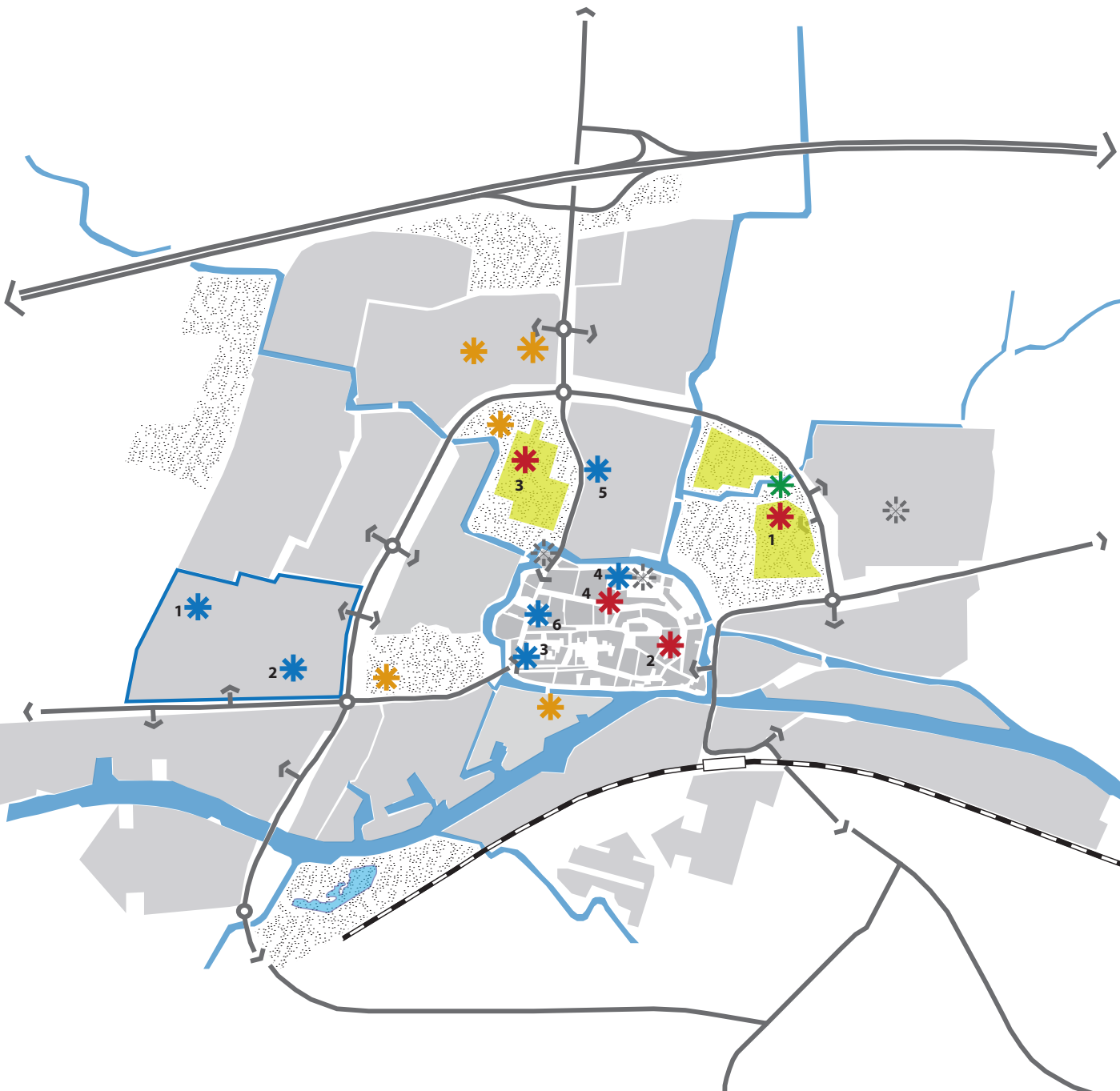
- 1 ZORGAPPARTEMENTEN KENING STATE
- 2 GROOT LANKUM
- 3 WESTERPOORT
- 4 BOTNIAHUIS
- 5 GEZONDHEIDSCENTRUM DE HERTOOG
- 6 SJAARDEMASTRAAT

- VOORZIENINGEN

- 1 ZWEMBAD BLOEMKETERP
- 2 BIBLIOTHEEK
- 3 SPORTCOMPLEX DE TRUË
- 4 THEATER DE KOORNBEURS

VISIE

- NIEUWE SCHOOL
- RECREATIEPLAS

9.3 Franeker Onderwijsstad

Franeker vervult een regiofunctie betreffende het onderwijs. In de stad bevinden zich naast zes basisscholen een tweetal middelbare scholen en twee scholen voor het speciaal (basis)onderwijs.

Voor voortgezet onderwijs geldt dat veel jeugd uit de stad en de omliggende dorpen naar CSG Anna Maria van Schurman en RSG Simon Vestdijk gaan. Beide scholen hebben een regiofunctie voor Noordwest Fryslân. Hetzelfde geldt voor SBO De Bolder en ZML-onderwijs It Twalûk, zij hebben een regiofunctie voor het speciaal onderwijs.

Clustering van scholen

Onderwijs en daaraan gerelateerde voorzieningen als kinderopvang, worden steeds vaker geclusterd. Aan de IJsbaanweg zijn kinderopvang, peuterspeelzaal, basisschool en voortgezet onderwijs onder één dak gehuisvest (MFA gebouw IJsbaanweg).

Daarnaast voorziet het Integraal onderwijs Huisvestigingsplan Plan 2013-2017 (behandeld in de gemeenteraadsvergadering van 5 juli 2012) in de clustering van de scholen de Fûgelflecht, de Korendrager en Kleijenburg. Zie hiervoor ook paragraaf 5.2 en 5.3. Een daadwerkelijke verplaatsing van deze scholen is vooralsnog echter onzeker. Op dit moment vindt daarover discussie plaats. Bij eventuele verplaatsing is de beoogde nieuwe locatie voor deze scholen de Schapenweide Bloemketerp. De gemeenteraad heeft deze locatie aangewezen in de “Structuurvisie Stad Franeker 2005-2015”.

Op deze locatie is ruimte voor de clustering van de scholen en tevens ruimte voor de benodigde parkeerbehoefte. Bij clustering geldt namelijk de randvoorwaarde dat sprake moet zijn van vestiging aan of in de buurt van één van de hoofdroutes in de stad. De locatie Schapenweide Bloemketerp bevindt zich aan de oost/noordoostkant van het Kor Bootpaed. Omdat deze locatie nabij het beschermde stadsgezicht ligt, is extra zorg nodig voor de inpassing van de bebouwing en de zichtbaarheid op de bolwerken en de historische stad.

9.4 Franeker Sportstad

Franeker heeft een uitgebreid en divers aanbod aan sportvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn geclusterd op de locatie aan de Hertog van Saxenlaan (voetbal, tennis, kaatsen en de binnensporten in sporthal De Trije) en op Bloemketerp (zwembad, atletiek en schaatsen). Kenmerkend voor Franeker is sporthal de Trije. Dit is een unieke sporthal die de afmeting heeft van 4 sporthallen ineen. Daarnaast wordt er op het Sjúkelân geëskaatst. Verder is er een aantal sportscholen, gevestigd op bedrijventerrein Het Want en Bloemketerp. Padvindders, hondenclub en kanovaarders hebben plek op bedrijventerrein Oost. Daarnaast beschikt Franeker over een particuliere jachthaven aan het Van Harinxmakanaal.

De sportvoorzieningen zijn prima bereikbaar door hun centrale ligging en ligging aan de belangrijke toegangswegen van de stad die in verbinding staan met de rondweg.

9.5 Franeker Recreatiestad

Aan de zuidkant van Franeker, bij het Van Harinxmakanaal en in de oksel van de rondweg, liggen ruimte en kansen voor het creëren van het zogenoemde waterkwartier (een recreatieplas). Dit is een gebied waar een aantrekkelijk recreatiegebied/recreatieplas kan worden gerealiseerd. Door de ligging van het waterkwartier is dit gebied geschikt voor recreatieve verblijfsfuncties en watersportactiviteiten, waarmee een recreatielocatie ontstaat voor zowel Franeker als de regio.

9.6 Franeker Cultuurstad

Mensen uit de regio komen ook naar Franeker voor theaterbezoek in **Theater de Koornbeurs** en voor de **bibliotheek** aan het Martiniplantsoen. In Franeker bevindt zich het **oudst werkende planetarium ter wereld**, en is daarmee een unieke trekpleister voor de stad. Het Planetarium staat op de definitieve kandidatenlijst voor het **UNESCO Werelderfgoed**. De verwachting is dat het Planetarium in de periode 2016-2025 de erfgoedstatus zal verkrijgen. Veel bezoekers combineren een bezoek aan het planetarium met **Museum Martena**. Doordat deze functies in de binnenstad zijn gevestigd leveren ze een bijdrage aan een levendige en vitale binnenstad.

9.7 Ruimtebehoefte en maatregelen

Voor zorg, cultuur en sport hoeft geen ruimte te worden gereserveerd. Voor ontwikkelingen die het voorzieningenniveau in Franeker versterken zal, in de vorm van maatwerk, een planologisch kader worden geboden in de nog op te stellen bestemmingsplannen voor de stad.

Voor de eventuele bouw van een nieuwe school moet ruimte worden gereserveerd op de locatie Schapenweide Bloemketerp.

Voor de aanleg van de recreatieplas moet ruimte worden gereserveerd aan het Van Harinxmakanaal.

Franeker, Ster van de Elf Steden

10. FRANEKER OP WEG NAAR 2025

10.1 Franeker staat op de kaart in 2025

In 2025 is Franeker een compacte, aantrekkelijke en vitale stad, waar de positie van de historische binnenstad als visitekaartje dient. In de binnenstad is een functionele mix van winkels, horeca toeristisch-recreatieve functies en overige diensten aanwezig die mensen uitnodigt om Franeker te komen bezoeken. Franeker is goed bereikbaar over weg, water en spoor. Tevens staat Franeker als 'waterstad' op de kaart.

De binnenstad, met zijn compacte kernwinkelgebied en horecaconcentratiegebied op de Breedeplaats, maakt in samenhang met de diversiteit aan woonmilieus en de groene uitstraling van stad dat mensen graag in Franeker komen wonen of verblijven.

Ook zorgt Franeker in belangrijke mate voor de regio door de aanwezigheid van een diversiteit aan zorgvoorzieningen, culturele voorzieningen, onderwijsvoorzieningen en sport- en recreatieve voorzieningen.

Kortom, Franeker is in 2025 de vitale stad die we willen.

10.2 Franeker in uitvoering (uitvoeringsparagraaf)

In het voorgaande is het ruimtelijk beleid voor de stad Franeker op hoofdlijnen beschreven voor de komende tien jaar. Voor diverse onderdelen voorziet de structuurvisie daarnaast ook in mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen. Het realiseren van dergelijke nieuwe ontwikkelingen gaat samen met investeringen. Daarom heeft deze structuurvisie een uitvoeringsparagraaf. Hierin zijn de ambities vertaald in projecten die we nu of in de toekomst willen realiseren.

Dit hoofdstuk geeft aan hoe de visie in de uitvoering gestalte kan krijgen. Aan het eind van dit hoofdstuk staat een overzicht/uitvoeringsprogramma van de ontwikkelingslocaties en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Het uitvoeringsprogramma is dynamisch. Met de kennis van vandaag is immers lang niet alles te voorzien.

Financiële aspecten

Het uitvoeringsprogramma geeft een globaal beeld van exploitatiegebieden en voorzieningen/maatregelen. Met de uitvoering van de projecten die zijn opgenomen in de Structuurvisie zijn (aanleg- en of verwervings) kosten gemoeid. Voor een efficiënte en rechtmatige uitvoering wordt in de Structuurvisie uiteengezet hoe het kostenverhaal bij particuliere grondexploitatie is geregeld. Wij beperken deze uitvoeringsstrategie tot wat wettelijk opgenomen moet worden in de Structuurvisie, om zo vanaf de vaststelling van de Structuurvisie een basis te leggen voor een efficiënt en rechtmatig kostenverhaal.

De Structuurvisie vormt het ruimtelijk beleidskader tot 2025 en kent nog een aantal onzekerheden en een hoog abstractieniveau. Op dit moment zijn er mede daarom geen financiële ramingen van de projecten beschikbaar.

Met de Wet ruimtelijke ordening (Wro) hebben gemeenten wettelijke instrumenten gekregen om kosten die gemeenten maken bij de ontwikkeling van locaties (onder andere voor de inrichting van de openbare ruimten, plankosten en gemeentelijke apparaatskosten) publiekrechtelijk te verhalen en uitvoeringsgerichte locatie-eisen te stellen. Wij zijn hiermee in staat om deze ontwikkelingen te sturen. Belangrijk daarbij is dat het stelsel rechtszekerheid biedt en kostenverhaal niet meer ontweken kan worden.

Er is onderscheid tussen kostenverhaal op basis van privaatrechtelijke overeenkomsten en op basis van publiekrechtelijk instrumentarium.

Kostenverhaal op basis van privaatrechtelijke overeenkomsten

Het meest wenselijke spoor is kostenverhaal via privaatrechtelijke (vrijwillige) contractvorming. Afspraken worden vastgelegd in een zogenoemde anterieure exploitatieovereenkomst. Hierin kunnen wij afspraken maken met een ontwikkelaar.

Wij streven ernaar om bij ruimtelijke ontwikkelingen een anterieure exploitatieovereenkomst af te sluiten boven het opstellen van een exploitatieplan, omdat bij een anterieure exploitatieovereenkomst beide partijen over de te regelen onderwerpen kunnen overleggen en onderhandelen.

Kostenverhaal op basis van publiekrechtelijke instrumenten

Het publieke spoor wordt gevolgd als er geen vrijwillige afspraken gemaakt kunnen worden met de grondeigenaar/initiatiefnemer. Een door de gemeenteraad gelijktijdig met het bestemmingsplan vastgesteld exploitatieplan is dan de basis om de gemeentelijke (plan)kosten te verhalen op de grondeigenaren.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma bevat projecten waarvan we verwachten dat deze voor 2025 opgepakt worden, waarbij natuurlijk een belangrijke kanttekening is dat veel afhangt van de marktvraag. Verder worden alleen die opgaven besproken, waarin we als gemeente zelf een actieve rol kunnen vervullen. Het gaat hierbij om concrete ontwikkelingen, maar ook om ontwikkelingen die zich nog in de initiatieffase bevinden en waarbij (nog) geen sprake is van besluitvorming:

Franeker, een stad met uitstraling

- Verbetering van de kwaliteit van de historische binnenstad
- Opwaarderen openbare groenvoorzieningen
- Opwaarderen entree van Franeker vanaf de Harlingerweg
- Mogelijke realisatie nieuw bos bij zuidelijke rondweg

Franeker, de bereikbare stad

- Realisatie parkeervoorzieningen westkant stad/Harlingerweg
- Opwaarderen waterstructuur:
 - o Bochtverbreding Van Harinxmakanaal
 - o Opwaardering Arumerfeart

Franeker Woonstad

- Bevorderen wonen in de binnenstad:
 - o Locatie Molensteeg/Noorderbolwerk
 - o Wonen in bestaande panden
- Herontwikkeling vrijkomende schoollocaties
- Herstructurering wonen:
 1. Hamburgerrak
 2. Overige wijken (Kaatsersbuurt, Schalsumerplan en het Sexbierumerplan)
- Uitbreiden wonen:
 - o Ontwikkeling Franeker Zuid

- Transformatie bedrijventerreinen naar wonen:
 - o Vliet en Tuinen
 - o Vijfhuizen/Zevenhuizen

Franeker, een bedrijvige stad

- Herstructurering en revitalisering bestaande bedrijventerreinen:
 - o Bedrijventerrein Zuid (herstructurering)
 - o Bedrijventerrein Oost (revitalisering)
- Uitbreiding Kie
- Realisatie woon-werklocaties:
 - o Zuidkant Tzummerweg

Franeker, dé winkelstad in de regio

- Versterken primair winkelgebied
- Functieverbreiding gemengd centrumgebied
- Detailhandel
- Versterken horecaconcentratiegebied
- Opwaarderen looproute

Franeker, een toeristische stad

- Realisatie jachthaven
- Uitwerking programma Franeker Waddenpoort:
 - o Aanlegplekken
- Opwaarderen bruggen

Franeker 'zorgt' voor de regio

- Realisatie nieuwe scholen:
 - o Scholencluster oost
- Realisatie recreatieplas

Actualisatie bestemmingsplannen

In navolging op deze structuurvisie wordt een vijftal nieuwe bestemmingsplannen opgesteld die de hele stad Franeker gaan bestrijken, te weten:

- Franeker Binnenstad (2014 – 2016);
- Franeker Zuid (2015 – 2017);
- Franeker West (2015 – 2017);
- Franeker Oost (2016 – 2018);
- Franeker Noord (2017 – 2019).

De reeds uitgekristalliseerde projecten die voortvloeien uit het projectenprogramma worden meegenomen in dit actualisatietraject.

Planning

Het is de bedoeling dat de meeste projecten zullen worden uitgevoerd in de uitvoeringsperiode van de structuurvisie. Er is echter nog geen concrete fasering bekend. Enkele projecten zijn al gestart, zoals het opwaarderen van de openbare groenvoorziening, de opwaardering van de Arumerfeart, de ontwikkeling van zorgwoningen Keningstate en de ontwikkeling van het gezondheidscentrum Hertog van Saxenlaan is afgerond.

Kosten

In de uitvoeringsparagraaf kan mogelijk de richting van de kostendekking worden opgenomen. We kiezen ervoor om hier niet per project een beeld van te geven, omdat deze kosten voor de meeste projecten nog niet bekend zijn.